

Kunnskapsdepartementet
Barnehageavdelingen
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO
postmottak@kd.dep.no

Att.

Vår ref.

Deres ref.

Bodø, 19. september 2015

Høringsuttalelse fra PBL – Høringsnotat om endringer i barnehageloven – endringer i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven)

Høringsnotatets punkt 1-5 kommer som en følge av følgende politiske løfte i regjeringserklæringen (Sundvollen-erklæringen):

Regjeringen vil innføre uavhengig tilsyn med barnehagene

Forslaget fremstår dessverre som et klart og overraskende løftebrudd fra regjeringens side.

PBL har både før, under og etter den massive utbyggingen av barnehager og nye barnehageplasser, påpekt det åpenbare behovet for et helt uavhengig tilsyn for hele den norske barnehagesektoren.

Barnehagesektoren skiller seg vesentlig fra andre sammenlignbare sektorer, ettersom private barnehager står bak om lag halvparten av tilbudet i den norske barnehagesektoren.

Derfor var det gledelig å lese regjeringserklæringens punkt om innføring av et uavhengig tilsyn med barnehagene, hvor kommunens dobbeltrolle er helt uunngåelig. Legger vi til at kommunene overtok finansieringsansvaret for barnehagesektoren fra 1.1.2011, har kommunene nå en helt uunngåelig trippelrolle.

Essensen i regjeringserklæringens løfte om uavhengig tilsyn har åpenbart vært å løfte tilsynet vekk fra kommunene, slik at kommunene ikke skal kontrollere seg selv. PBL mener en kontroll av seg selv, og en kontroll over konkurrentene som tilbyr de samme offentlige finansierte og offentlig godkjente barnehagetjenestene, blir prinsipielt feil i en barnehagesektor hvor halvparten av barnehagene driftes av kommunene selv.

Ifølge forslaget skal Fylkesmannen både være rådgiver overfor kommunene, og deretter opptre som klageinstans. Det er relativt få personer som jobber med barnehager som tema, og det vil hele tiden oppstå situasjoner hvor disse møter seg selv i døren i skifte fra rådgiver til klageinstans.

PWC-rapporten «*Tilsyn til besvær? Undersøkelse av kommunene som barnehagemyndighet, herunder kommunenes tilsyn med barnehagene*» (2010) slår fast at kommunene ikke kommer seg bort fra rolleproblematikken. En problematikk som ikke gir grunnlag for tillit:

Kommunene har en dobbeltrolle som eier og tilsynsmyndighet i forhold til barnehagene.

Sentralt ved kommunens tilsynsansvar må være at både private og offentlige barnehageeiere

har tillit til tilsynet, og at kommunens egeninteresse som barnehageeier blir satt til side.

Kommunens dobbeltrolle med til dels innebygde motsetninger kan føre til at habilitetsspørsmål blir aktualisert, for eksempel kommunens organisering.

Det er allikevel grunn til å påpeke at kommunen ikke helt kan organisere seg bort fra denne dobbeltrollen. Selv om man legger vekt på å opptre objektivt i tilsynene, vil det ikke minst i gitte, tilspissede situasjoner kunne oppstå tvil om hvorvidt tilsynsoppgaven kan utøves uavhengig av kommunens eierinteresser og driftsansvar.

PBL mener høringsnotatet bærer preg av at regjeringen løper fra sitt løfte om et uavhengig tilsyn for barnehagesektoren.

PBL er svært forundret over dette og kan ikke se at de forhold som har vært begrunnelsen for krav om et uavhengig tilsyn, har endret seg. Etter våre vurderinger er det flere forhold som tilsier at behovet har styrket seg. Dette gjelder blant annet kommunenes håndtering av dagens finansieringsmodell, behovet for uhildet organ når et nytt finansieringssystem kommer, mobbeproblematikken i barnehagesektoren og for eksempel tilskudd til barn med behov for særskilt tilrettelegging.

Det er også vanskelig å se at regjeringens forslag innebærer noe nytt og forbedret vedrørende foreldrenes rett til å klage til Fylkesmannen på vedtak gjort av kommunen. Forslaget er kun en presisering av en rett som foreldre allerede har etter gjeldende lovverk. Forslaget kan i beste fall ses på som en synliggjøring av denne muligheten.

I den grad dette skal ses på som en regelendring for foreldre, slik det poengteres i høringsnotatet, vil dette være en byråkratisering som ikke vil kunne hjelpe foreldrene. Svært få foreldre har ressurser til å klage på kommunale vedtak på egenhånd. Kun de mest ressurssterke foreldre vil ha reel klagemulighet.

Høringsforslaget inneholder etter PBLs mening ingen forenkling, gir ingen rolleavklaringer, det vil ikke forbedre tilliten og inneholder ingen forbedringer. I stedet vil det bidra til å komplisere tilsynet.

Høringsforslagets mislykkede forsøk på å innføre et uavhengig tilsyn, illustreres best med de vurderingene som er gjort i selve forslaget:

Det er imidlertid ingen grunn til å forvente et vesentlig behov for statlige tilsyn med barnehagene. Fylkesmannens rolle skal være sekundær og kun nødvendig i særlige tilfeller.

Og punkt 4.4:

De foreslåtte endringene vil ikke ha økonomiske og administrative konsekvenser. Endringene er kun av retts teknisk art.

Av respekt for foreldre/foresatte og den store privatdrevne delen av sektoren, som har et betydelig og legitimt behov for et uavhengig tilsyn, ber PBL om følgende:

Forslagets punkt 1-5 trekkes tilbake og regjeringen kommer tilbake med et gjennomarbeidet forslag som kan ende opp i et reelt uavhengig tilsyn – til beste for barn, foreldre/foresatte, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig.

PBL mener forslaget ikke kan beskrives som et uavhengig tilsyn, og ser ingen hensikt i at det skal gjøres endringer i barnehageloven på dette punktet før regjeringen kommer opp med et

gjennomarbeidet forslag som tar utgangspunktet i uavhengighet til beste for hele barnehagesektoren.

Etter PBLs vurderinger bør uavhengig tilsyn vurderes sammen med en fullstendig revisjon av barnehageloven.

PBL ønsker også å kommentere forslaget om presisering av lovhjemmel for barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering (punkt 5 og 6).

Dokumentasjon og vurdering er allerede gjeldende rett. Forslaget gir positive avklaringer og er godt forankret i barnehageloven, samtidig som det skaper en naturlig sammenheng med personvernloven. PBL mener dette er viktige presiseringer og klargjørende for alle at det er eier som står ansvarlig for at personvernet og informasjonssikkerheten ivaretas.

PBL presiserer at all dokumentasjon og vurdering må skje i henhold til det til enhver tid gjeldende lov og regelverk for personvern og informasjonssikkerhet.

Forslaget bidrar også til å presisere barnehagens oppgave, ansvar og samfunnsmandat, og vil kunne bidra til en felles forståelse og praksis innen barnehagesektoren. Barnehagelov og rammeplan knyttes tettere sammen, og vil gi en enda bedre plattform for den pedagogiske praksis.

Både barnehagens handlingsrom og foreldrenes rettigheter blir tydeliggjort gjennom høringsforslaget.

PBL mener forslaget anerkjenner barnehagen som en pedagogisk institusjon og vil bidra til økt profesjonalisering.

Det er i forslaget lagt stor vekt på enkeltbarnet og individuelt tilrettelagt pedagogisk tilbud. PBL anser dette som viktig. Men samtidig er det urovekkende mye uforutsigbarhet i barnehagesektoren vedrørende ressurser til barn med spesielle behov, som ikke blir løst gjennom denne lovhjemmelen.

PBL støtter departementets syn på at det er eier som har rett til å velge hvilke systemer, verktøy og metoder som skal brukes. Dette følger av de generelle juridiske forpliktelsene som hver enkelt eier har. PBL mener det er den enkelte barnehageeiers plikt å sikre pedagogisk forankring gjennom kompetanse, medvirkning og samarbeid med barnehagens pedagogiske ansatte.

Med vennlig hilsen
PBL

Elin Westernes
Styreleder

Arild M. Olsen
Administrerende direktør